

Principer för identifiering av nationellt systemviktiga kreditinstitut (O-SII) och för ställande av buffertkrav

1 Bakgrund

Med systemviktiga kreditinstitut avses kreditinstitut som medför en så stor systemrisk att den - om den realiseras - har en mycket skadlig inverkan på det finansiella systemet som helhet och på den reala ekonomin.

Systemviktiga kreditinstitut är i regel stora i förhållande till andra kreditinstitut och har en komplex verksamhet och betydande direkta eller indirekta kopplingar till det övriga finansiella systemet och ekonomin. Av den anledningen sprids kapitaltäcknings- och likviditetsproblem i dessa kreditinstitut lätt till det övriga finansiella systemet. I tillämpliga regelverk analyseras systemviktighet i globala termer (G-SIB), på EU-nivå och i nationella termer (O-SII).

De risker som systemviktiga kreditinstitut medför för den finansiella sektorn och ekonomin som helhet dämpas genom att institutens förlusttolerans stärks och risken för fallissemang därigenom minskas. Målet med buffertkraven för O-SII-kreditinstitut, dvs. O-SII-buffertarna, är att förebygga sådana risker för makrostabiliteten som härrör från finansmarknadens struktur.

2 Principer för identifiering av O-SII-kreditinstitut och identifiering av finländska O-SII-kreditinstitut

Enligt 10 kap. 8 § i kreditinstitutslagen avses med systemviktiga kreditinstitut (O-SII) kreditinstitut

1. vars balansomslutning uppgår till minst en miljard euro **och**
2. vars fallissemang skulle äventyra den finansiella stabiliteten i Finland eller något annat EU-medlemsland.

Finansinspektionen ska årligen fastställa vilka kreditinstitut som utgör O-SII-kreditinstitut. Identifieringen av finländska O-SII-kreditinstitut baserar sig på Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer¹ om identifiering av nationellt systemviktiga kreditinstitut. Identifieringen av O-SII-kreditinstitut bygger på fyra grundläggande kriterier och fem underliggande indikatorer (Tabell 1). Indikatorerna normaliseras genom att indikatorpoängen för varje enskilt institut divideras med summan av alla kreditinstituts (inkl. filialer) poäng för respektive indikator i medlemsstaten.

O-SII-kreditinstituten identifieras i två steg i enlighet med EBA:s riktlinjer:

1. Kreditinstitut vars O-SII-poäng beräknade som det vägda medeltalet av poängen för varje indikator är minst 3,5 % identifieras direkt som O-SII-kreditinstitut. Den nationella makrotillsynsmyndigheten kan ändra tröskelvärdet för att beakta särdrag hos den nationella kreditinstitutssektorn och den statistiska poängfördelningen. Ändringarna syftar till att säkerställa att O-SII-instituten bildar en homogen grupp med avseende på graden av systemviktighet. Prövningsrätten utgör 0,75 procentenheter i vardera riktningen.

¹ [EBA/GL/2014/10](#)

6.4.2020

FIVA 2/02.08/2020

Offentligt

2. Makrotillsynsmyndigheterna ska bedöma om andra kreditinstitut än de som har identifierats i det första steget bör räknas till O-SII-gruppen. Bedömningen ska göras med ledning av EBA:s obligatoriska eller valfria indikatorer/indikatorer, som anges i till bilagan till EBA:s riktlinjer.

Vid identifieringen av O-SII-kreditinstitut tillämpar Finansinspektionen också gränsen på 1 miljard euro för balansräkningen enligt 10 kap. 8 § i kreditinstitutslagen. Kreditinstitut vars O-SII-poäng uppgår till högst 0,045 % i det första steget räknas inte heller i det andra steget till O-SII-kreditinstitut.

Tabell 1. Kriterier och indikatorer som ska tillämpas vid identifiering av O-SII-kreditinstitut ¹

Kriterier	Indikatorer	Vikt
Storlek	Balansomslutning	25 %
Systemviktighet/utbytbarhet	Värdet av inhemska betalningstransaktioner	8,33 %
	Inlåning från insättare i privata sektorn i EU	8,33 %
	Utlåning till mottagare i privata sektorn i EU	8,33 %
Kopplingar (Sammanlänkning)	Skulder inom det finansiella systemet	8,33 %
	Tillgångar inom det finansiella systemet	8,33 %
	Utestående skuldinstrument	8,33 %
Komplexitet	Värdet av OTC-derivat (nominellt)	8,33 %
	Skulder över jurisdiktionsgränser	8,33 %
	Fordringar över jurisdiktionsgränser	8,33 %

I och med Nordeas byte av säte minskade de övriga kreditinstitutens relativa systemviktighet kraftigt under 2018, fastän deras riskposition, liksom verksamhetens omfattning och karaktär samt absoluta betydelse förblev oförändrade. För att säkerställa att O-SII-kreditinstitutens systemviktighet och O-SII-kreditinstitutens homogenitet konsekvent beaktas sänktes gränsvärdet för systemviktighet från 3,5 till 2,75 % i samband med O-SII-besluten 2018.

Efter Nordeas byte av säte har det inte skett sådana strukturella förändringar i den finländska banksektorn som skulle förutsätta att gränsvärdet för systemviktighet

¹Att notera i tolkningen av beräkningar och indikatorer:

- Alla indikatorer baserar sig på FINREP-rapporteringsdata med undantag för betalningstransaktionsindikatorn, som baserar sig på betalningstransaktionsdata från TARGET2-systemet.
- Beräkningarna innehåller inga försäkringsposter.
- Inlåning från insättare i privata sektorn i EU: kreditinstitut vars utländska skulder utgör mindre än 10 % av skulderna i balansräkningen rapporterar inte separat inlåning inom EU. I siffran för dessa kreditinstitut ingår all inlåning.
- Utlåning till mottagare i privata sektorn i EU: kreditinstitut vars utländska fordringar utgör mindre än 10 % av tillgångarna i balansräkningen rapporterar inte separat utlåning inom EU. I siffran för dessa kreditinstitut ingår all utlåning.
- Tillgångar och skulder över jurisdiktionsgränser: i uppgifterna ingår endast sådana kreditinstituts tillgångar och skulder som överskrider tröskelvärdet 10 %.

6.4.2020

FIVA 2/02.08/2020

Offentligt

ändras. Sålunda är det fortfarande motiverat att tillämpa gränsvärdet 2,75 % vid identifieringen av O-SII-kreditinstitut.

På basis av uppgifterna vid slutet av 2019 överskrider Nordea, OP Gruppen och Kommunfinans i likhet med året förut gränsvärdet (2,75 %) för systemviktighet och klassificeras således direkt som O-SII-kreditinstitut (Tabell 2) Nordea är det klart systemviktigaste kreditinstitutet med alla O-SII-kriterier mätt (Tabell 3). Nordea och OP Gruppen överskrider gränsvärdet för systemviktighet i fråga om samtliga grundläggande kriterier, medan Kommunfinans överskrider gränsvärdet i fråga om kriterierna "storlek" och "kopplingar".

Tabell 2. O-SII-poäng för finländska kreditinstitut 31.12.2019

Bankgrupp	O-SII-poäng (%)	O-SII-institut
Nordea	67,87	Ja
OP Gruppen	11,40	Ja
Kommunfinans	3,66	Ja
Sparbankgruppen	0,96	Nej
Aktia	0,77	Nej
S-Banken	0,65	Nej
Ålandsbanken Abp	0,58	Nej
Danske Hypoteksbank	0,51	Nej
POP Bank-gruppen	0,40	Nej
Oma Sparbank	0,27	Nej
Hypoteksföreningen	0,23	Nej
Evli Bank	0,13	Nej
Handelsbanken Finans	0,02	Nej

Tabell 3. Finländska kreditinstituts poäng fördelade på O-SII-kriterier 31.12.2019

Bankgrupp	Storlek	Systemviktighet	Komplexitet	Kopplingar
Nordea	62,29	48,85	90,12	70,23
OP Gruppen	15,55	18,33	3,03	8,69
Kommunfinans	4,76	1,06	1,75	7,06
Sparbankgruppen	1,36	1,82	0,06	0,59
Aktia	1,03	1,20	0,12	0,75
S-Banken	0,81	1,47	0,05	0,28
Ålandsbanken	0,69	0,78	0,33	0,54
Danske Hypoteksbank	0,65	0,41	0,20	0,77
POP Bank-gruppen	0,55	0,90	0,01	0,13
Oma Sparbank	0,42	0,54	0,00	0,11
Hypoteksföreningen	0,40	0,37	0,01	0,15
Evli Bank	0,11	0,20	0,04	0,16
Handelsbanken Finans	0,06	0,03	0,00	0,00

3 Principer för fastställande av buffertkrav för finländska O-SII-kreditinstitut

Finansinspektionen ska dela in nationellt systemviktiga kreditinstitut i fem kategorier, där buffertkravet för kreditinstitutet i den lägsta kategorin i princip är 0 % av de totala exponeringarna. Buffertkraven för kreditinstitutet i övriga kategorier stiger med 0,5 procentenheters intervall så att buffertkravet för kreditinstitutet i den högsta (femte) kategorin i princip är 2 %. Enligt kreditinstitutslagen ska Finansinspektionen årligen se över buffertkraven för O-SII-kreditinstitut. Om kapitalkraven förändras ska Finansinspektionen fatta ett beslut om saken.

6.4.2020

FIVA 2/02.08/2020

Offentligt

Enligt kreditinstitutslagen ska Finansinspektionen tillämpa följande grunder för att klassificera och fastställa buffertkraven för O-SII-kreditinstitut:

1. kreditinstitutets storlek mätt med totalbeloppet av dess exponeringar, balansomslutningen eller den konsoliderade balansomslutningen,
2. kreditinstitutets och de företags exponeringar mot andra kreditinstitut och fordringar på andra kreditinstitut, vilka omfattas av samma gruppbaseade tillsyn, samt deras övriga direkta förbindelser med det finansiella systemet,
3. huruvida de kritiska funktioner kan ersättas som hänför sig till kreditinstitutet och företag, vilka omfattas av samma gruppbaseade tillsyn, efter att företaget inte längre har förutsättningar att fortsätta med sin verksamhet,
4. omfattningen av kreditinstitutets och de företags gränsöverskridande verksamhet, vilka omfattas av samma gruppbaseade tillsyn samt verksamhetens betydelse i Finland och EES.

I praktiken baserar sig klassificeringen av finländska O-SII-kreditinstitut och kalibreringen av buffertkraven för dem på O-SII-institutens systemviktighet som i första hand bedöms utgående från O-SII-poängen enligt EBA:s riktlinjer. För att bedöma om buffertkraven för finländska O-SII-kreditinstitut är rätt avvägda har en jämförelse gjorts med buffertkraven för andra O-SII-kreditinstitut i euroområdet av liknande systemviktig betydelse och kraven enligt Europeiska centralbankens (ECB) s.k. golvmetodologi. Enligt ECB:s golvmetodologi tilldelas varje enskilt kreditinstitut en minimnivå för O-SII-buffertkravet mot vilket de kapitalkrav som den nationella makrotillsynsmyndigheten ställt bedöms vid tillämpning av artikel 5 i SSM-förordningen¹. Om O-SII-buffertkravet underskrider minimnivån enligt golvmetodologin, kan ECB höja det krav som den nationella makrotillsynsmyndigheten ställt.

Spridningen av coronaviruspandemin i början av 2020 har betydligt fördystrat de globala konjunktursiktterna och försvagat verksamhetsförutsättningarna i den finansiella sektorn. I nuläget är det möjligt att underlätta företagens finansiella förhållanden genom att justera kraven på kreditinstitutens strukturella makrotillsynsbuffertar, dvs. systemriskbuffertkravet (SRB) och/eller O-SII-buffertkraven. De övriga makrotillsynsverktygen är antingen fastställda i lag, de tillämpas inte och kan således inte sänkas (det kontracykliska buffertkravet) eller så hänför de sig enbart till kreditinstitutens bostadsutlåning (maximal belåningsgrad, riskviktsgolv för bolån).

I det rådande exceptionella läget är det motiverat att sänka makrotillsynsbuffertarna för att kreditinstitutens förmåga att bevilja lån framför allt till företagssektorn inte ska försvagas på grund av buffertkrav som begränsar kreditgivningen. Finansinspektionens direktion fattade den 6 april 2020 beslut om att sänka de strukturella buffertkraven för finländska kreditinstitut med en procentenhet. Sänkningen av buffertkraven genomförs så att systemriskbuffertkravet slopas för alla kreditinstitut och O-SII-buffertkravet för OP Gruppen sänks med en procentenhet till 1,0 %. Den samlade bedömningen ger inte anledning att justera O-SII-buffertkraven för Nordea (2,0 %) och Kommunfinans (0,5 %). Tabell 4 nedan visar ändringarna i de strukturella buffertkraven för finländska kreditinstitut.

¹RÅDETS FÖRORDNING (EU) 1024/1013

6.4.2020

FIVA 2/02.08/2020

Offentligt

Tabell 4. Strukturella buffertkrav för finländska O-SII-kreditinstitut

O-SII-kreditinstitut	Totalt strukturellt buffertkrav före justeringarna (mest bindande krav inom parentes)	Totalt strukturellt buffertkrav efter justeringarna (mest bindande krav inom parentes)	Förändring
Nordea	3,0 % (SRB)	2,0 % (O-SII)	-1,0 %-enhet
OP Gruppen	2,0 % (SRB/OSII)	1,0 % (O-SII)	-1,0 %-enhet
Kommunfinans	1,5 % (SRB)	0,5 % (O-SII)	-1,0 %-enhet

Syftet med sänkningen av kapitalkraven är att stödja kreditinstitutssektorns utlåningsförmåga och därigenom säkerställa att finansieringen av hushålls- och företagssektorn fortsätter så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållandena. Ett annat syfte är att se till att kapitalbuffertarna fortfarande är tillräckligt stora med tanke på strukturella systemrisker som hänger samman med enskilda instituts systemviktighet.

Lättnaderna i kapitalkraven frigör ca 2,3 miljarder euro i kapital för de finländska bankerna. Beräknat på de genomsnittliga riskvikterna för slutet av 2019 motsvarar lättnaderna i kapitalkraven en ökning av kreditinstitutens beräknade utlåningskapacitet med 52 miljarder euro. De verkliga effekterna av besluten beror dock på kreditinstitutens egna åtgärder.

Fastän inga väsentliga förändringar har inträffat i de finländska O-SII-kreditinstitutens systemviktighet sedan fjolåret, är det motiverat att sänka O-SII-buffertkravet för OP Gruppen också för att sörja för lika konkurrensvillkor. Beslutet att slopa systemriskbufferten leder till en minskning av de sammanlagda strukturella buffertkraven för Nordea och Kommunfinans med en procentenhet, medan de effektiva kapitalkraven för OP Gruppen¹ inte påverkas. Eftersom skillnaderna i systemviktighet mellan de finländska O-SII-kreditinstituten inte har förändrats i någon väsentlig grad, är det nödvändigt att justera O-SII-buffertarna så att de speglar skillnaderna i systemviktighet mellan kreditinstituten efter att systemriskbufferten slopats.

Beslutet att slopa systemriskbufferten och justera O-SII-buffertarna främjar också övergången till regelverket enligt det nya kreditinstitutsdirektivet (CRD5)² enligt vilket risker som orsakas av de enskilda kreditinstitutens systemviktighet ska täckas enbart med O-SII-buffertkraven. Det är således motiverat att O-SII-buffertkraven avspeglar skillnaderna i kreditinstitutens systemviktighet.

O-SII-buffertkraven för finländska O-SII-kreditinstitut överskrider minimikraven för ECB:s nuvarande³ och framtida golvmotodologi som tillämpas från 2022. Det är motiverat att hålla kvar O-SII-buffertkraven över miniminivån bl.a. på grund av att Finland har en stor kreditinstitutssektor i förhållande till ekonomin och sektorn är mer

¹Enligt det gällande regelverket tillämpas endast det högre av O-SII- och systemriskbuffertkraven om systemriskbufferten tillämpas på kreditinstitutets alla exponeringar. Den lägre systemriskbufferten för OP Gruppen (2,0 %) motsvarade till sin storlek OP Gruppens tidigare O-SII-buffertkrav.

²EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/878

³ ECB (2017) [ECB floor methodology for setting the capital buffer for an identified Other Systemically Important Institution \(O-SII\)](#)

6.4.2020

FIVA 2/02.08/2020

Offentligt

koncentrerad och mer beroende av marknadsupplåning än i euroområdet i genomsnitt.

Tabell 5 innehåller en jämförelse av de genomsnittliga buffertkraven för finländska O-SII-kreditinstitut, O-SII-institut i euroområdet och minimikraven enligt ECB:s nya golvmetodologi.

Tabell 5. Jämförelse mellan de genomsnittliga buffertkraven för finländska O-SII-institut, O-SII-institut i euroområdet och minimikraven enligt ECB:s nya golvmetodologi

Kategorierna enligt ECB:s nya golvmetodologi	Poängintervall (O-SII-poäng)	Finländska O-SII-kreditinstitut	Buffertkrav för finländska O-SII-kreditinstitut	Genomsnitt för buffertkraven för O-SII-kreditinstitut i euroområdet efter kategori (källa: ESRB)	Minimikrav enligt golvmetodologin
1	0-749	Kommunfinans	0,5 %	0,6 %	0,25 %
2	750-1299	OP Gruppen	1,0 %	0,7 %	0,5 %
3	1300-1949	-		1,2 %	0,75 %
4	1950-2699	-		1,4 %	1,0 %
5	2700-4449	-		1,6 %	1,25 %
6	4450–	Nordea	2,0 %	2,0 %	1,5 %